

عنوان مقاله:

درباره نیمرخ رفتار ایرانی (سنخ شناسی مدلها)

محل انتشار:

مجله جامعه شناسی ایران، دوره 11، شماره 1 (سال: 1389)

تعداد صفحات اصل مقاله: 47

نویسنده:

مقصود فراستخواه - .

خلاصه مقاله:

روحیات ایرانی چگونه است؟ بی گمان نمی توان ذات باورانه و تقلیل گرایانه، از روحیات خاص و ثابت ایرانی سخن گفت؛ درکل عنوان ایرانی ناظر بر تفاوت های رفتاری افراد و گروه های مختلفی در دوره های گوناگونی است. از سوی دیگر؛ مردم تمام فرهنگ ها و جوامع (حتی در توسعه یافته ترین کشورها) در معرض مشکلات رفتاری مانند پنهان کاری، دروغ و ضعف کار گروهی و مانند آن بوده و هستند، کما این که در میان ایرانیان صفات و رفتارهای خوب کم نبوده و نیست. ولی صورت مسئله را نیز نمی توان پاک کرد که خلیقات ایرانی، بحث انگیز شده است. این مقاله ضمن مروری بر پیشینه بحث در میان شرق شناسی خارجیان و خود ایرانیان، در پی دست یابی به یک سنخ شناسی از مدل هایی است که بر مبنای آن ها نیمرخ رفتار ایرانی توضیح داده می شود. از طریق مقایسه و نقد الگوهای اسناد بیرونی و درونی، مدلی براساس تفکر سیستمی و مبتنی بر تحلیل نهادی با چهار سطح تحلیل (۱. نهادها و ساختارها ۲. عاملیت انسانی ۳. محیط منطقه ای و جهانی ۴. وقایع و رویدادها) پیشنهاد شده است. نتیجه گیری مقاله آن است که رفتارهای مطلوب در مقیاس بزرگ اجتماعی، مستلزم اصلاحات نهادی و ایجاد محیط نهادی مطلوب است. این محیط نهادی است که اقتضا می کند افراد بیشتری از یک جامعه، دروغ بگویند، تملق بورزند، دورویی در پیش بگیرند یا فسادپذیر باشند. اخلاق امروزی آن ها به مسیر دیروزی و پریروزی جامعه آن ها وابستگی دارد. روحیات و خلیقات آن ها ریشه در سرگذشت نهادهای آن ها و محیط جامعه آن ها و رویدادهای تاریخی عارض بر آن ها دارد. این، لزوماً به معنای بی توجهی به نقش کنشگران نیست، درواقع ما نیازمند درک ژرف تری از عاملیت انسانی، در ورای اراده گرایی های رومانئیک هستیم.

کلمات کلیدی:

مدل های تحلیل فرهنگ، اسناد بیرونی و درونی، شرق شناسی، تحلیل نهادی، رویکرد تاریخی، تفکر سیستمی، منطق اقتضا، کنش

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1679891>

